

Les tretze finals d'etapa ebrenques de la Vuelta

Tortosa va ser protagonista en onze ocasions, incloent-hi la primera edició que es va disputar fa 85 anys, i van agafar el relleu la Ràpita i la Sènia

El ciclisme és un dels esports amb més tradició a les Terres de l'Ebre i continua tenint molts d'aficionats i adeptes. Alguns dels millors ciclistes de tota la història han estat protagonistes al Velòdrom Municipal de Tortosa i en moltes ocasions estes comarques han estat final i inici d'etapa, de competicions tan prestigioses com la Volta Catalunya i Vuelta Ciclista a Espanya.

En el cas de la Vuelta a Espanya, el seu protagonisme va començar en la primera edició. Va ser el 1935, quan un grup d'una cinquantena d'entusiastes aficionats al ciclisme van crear la prova, organitzada en les primeres edicions pel diari *Informaciones*. En esta primera edició, els ciclistes corrien amb unes pesades bicicletes de ferro i portaven els seus pegats i ferramentes per a arreglar les avaries. El recorregut va ser de 3.425 quilòmetres, amb 14 etapes. Va començar el 29 d'abril i va finalitzar el 15 de maig a Madrid. La setèima de 188 quilòmetres arrencava el 7 de maig de Barcelona per a finalitzar a Tortosa, amb victòria d'Antonio Montes. El ciclista sevillà de 24 anys havia protagonitzat alguns intents d'escapada, i per fi va obtenir el premi, en travessar primer la meta de Tortosa.

L'endemà els participants van sortir des de Tortosa per afrontar l'octava etapa fins a València, com l'anterior de 188 km, i victòria de l'austriac Max Bulla. El líder era el belga Gustaaf Deloor, que als 22 anys es va convertir després en el primer guanyador de la Vuelta, el qual va repetir triomf en l'edició del 1936.

La guerra civil va impedir la continuïtat de la prova, que va reprendre

Volta d'honor de Freddy Maerten al velòdrom de Tortosa.

l'activitat el 1941, per a tornar a Tortosa el 1945, en esta ocasió en sentit contrari, ja que l'octava etapa de 188 km venia des de València, en la qual es va imposar el corunyes Delio Rodríguez Barros, per a sortir el dia següent a Barcelona, on finalitzava la novena de 288 km, amb victòria del mallorquí Miguel Gual.

En la dècada dels anys 40, Tortosa va continuar sent protagonista, amb final de la dècima etapa el 1946 de 123 km venint des de Castelló, amb triomf de Dalmacio Langarica. Després el carismàtic ciclista basc també va guanyar l'onzena etapa amb final a Barcelona. El 1948, el valencià José Pérez Llácer va ser el més ràpid en fer el recorregut iniciat a València, i en la següent etapa fins a Barcelona s'imposava l'asturià Senen Mesa.

■ Seguint la tradició

En les dos següents dècades, Tortosa va ser escenari d'un final d'etapa

en cinc ocasions, tres en la dels cinquanta i dos en la dels seixanta.

Després de la inauguració al mes de maig del 1943, el Velòdrom municipal es va convertir en l'escenari idoni per a acollir els finals d'etapa. El valencià Vicenç Iturat es va emportar el triomf el 1955 de l'onzena etapa que havia sortit des de Barcelona, mentre que l'italià Pierino Baffi era el més ràpid en cobrir els 190 de Tortosa a València.

En totes estes edicions s'havia produït un triomf d'un ciclista espanyol, però en l'edició del 1957 va començar la ratxa de victòries estrangeres, amb l'italià Bruno Tognaccini, en l'etapa que havia arrencat de València. En l'onzena de 199 quilòmetres fins a Barcelona, es va imposar el francès Gilbert Bauvin.

El mític holandès Rik Van Looy va ser el primer a arribar a Tortosa el 1959, procedent de Castelló, i també guanyava la novena fins a Barcelona de

Vuelta a España

Any	Etapa	km	Guanyador
1935	(7) Barcelona-Tortosa	188	Antonio Montes
1945	(6) València-Tortosa	188	Delio Rodríguez Barros
1946	(9) Castelló-Tortosa	123	Dalmacio Langarica
1948	(6) València-Tortosa	201	José Pérez Llácer
1955	(8) Barcelona-Tortosa	213	Vicenç Iturat
1957	(10) València-Tortosa	192	Bruno Tognaccini (Itàlia)
1959	(8) Castelló-Tortosa	130	Rik Van Looy (Bèlgica)
1961	(5) Barcelona-Tortosa	185	Jesús Galdeano
1962	(2) Barcelona-Tortosa	185	Rudi Altig (Alemanya)
1977	(8) Alcala de Xivert-Tortosa	141	Freddy Maertens (Bèlgica)
1978	(9) Benicàssim-Tortosa	156	Ferdi Van den Haute (Bèlgica)
1983	(3) Terol-La Ràpita	241	Giuseppe Petito (Itàlia)
1993	(10) València-La Sènia	206,8	Juan Carlos González

196 quilòmetres.

La del 1961 va ser una edició especial, amb el triomf del navarrès Jesús Galdeano, l'únic d'un representant espanyol en estes dècades amb final d'etapa ebrenca. En la sexta fins a València de 188 quilòmetres, el més ràpid va ser el valencià de 21 anys Angelino Soler, que a més es va convertir en el ciclista més jove a guanyar la Vuelta. Al mateix temps el Velòdrom tortosí va viure un altre important esdeveniment amb la disputa de la gran confrontació omnium entre les seleccions d'Espanya i Austràlia.

L'any següent va tornar la Vuelta a Tortosa, amb triomf del llegendari alemany Rudi Altig, i de l'italià Nino Deflippi en la tercera etapa de Tortosa a València de 188 quilòmetres.

Les dos últimes edicions de final d'etapa a Tortosa van arribar a finals dels anys 70. En la del 1977, procedent de la urbanització les Fonts d'Al-

calà de Xivert, dominada pel prestigiós Freddy Maertens, que també s'imposaria en la novena de 144 quilòmetres amb final a Salou. El 1978, la Vuelta va arribar per última vegada a Tortosa, va ser la novena etapa procedent de Benicàssim, amb victòria de Ferdi Van den Haute, i triomf en la següent de 201 quilòmetres fins a Calafell, del belga Willy Teirlinck.

El 1983 la Ràpita va agafar el relleu ebrenca, amb final de la tercera etapa que arribava de Terol, i en la següent de 192 quilòmetres fins a Sant Quirze del Vallès, triomf del gran Laurent Fignon.

L'últim final d'etapa ebrenca va ser la dècima el 1993, que va arribar a la Sènia, d'on després no va sortir. En canvi el 1999, sense arribar, es va produir la sortida fins a València, amb triomf del ciclista rus que estava afincat a Tortosa Viatcheslava Ekimov.